
AANGENOMEN TEKSTEN

P9_TA(2021)0293

Systematische onderdrukking in Belarus en de gevolgen hiervoor voor de Europese veiligheid, naar aanleiding van de ontvoering uit een onderschept EU-passagiersvliegtuig door de Belarussische autoriteiten

Resolutie van het Europees Parlement van 10 juni 2021 over de systematische onderdrukking in Belarus en de gevolgen ervan voor de Europese veiligheid na de ontvoeringen uit een door de Belarussische autoriteiten onderschept EU-passagiersvliegtuig (2021/2741(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties over Belarus,
- gezien de conclusies van de Europese Raad over Belarus van 12 oktober 2020 en 24 mei 2021,
- gezien de verklaringen van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid namens de Europese Unie van 24 mei 2021 over de gedwongen omleiding van Ryanair-vlucht FR4978 naar Minsk op 23 mei 2021,
- gezien de gezamenlijke verklaring van de ministers van Buitenlandse Zaken van de G7 en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 27 mei 2021 over Belarus,
- gezien besluit (GBVB) 2020/908 van de Raad van 4 juni 2021 tot wijziging van Besluit 2012/642/GBVB betreffende beperkende maatregelen met het oog op de situatie in Belarus¹, waarmee alle soorten Belarussische luchtvaartmaatschappijen de toegang tot het luchtruim en de luchthavens van de EU wordt ontzegd,
- gezien de verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV) van 26 maart 2021 over de steun van de EU voor het Internationaal platform inzake verantwoordingsplicht voor Belarus,
- gezien het rapport van de rapporteur voor het Moskou-mechanisme van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) van 5 november 2020 over mogelijke mensenrechtenschendingen in verband met de presidentsverkiezingen van

---

¹ PB L 197 I van 4.6.2021, blz. 3.

9 augustus 2020 in Belarus,

- gezien het Verdrag van Chicago inzake de internationale burgerluchtvaart en het Verdrag van Montreal tot bestrijding van onwettige handelingen gericht tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart,
  - gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en alle mensenrechtenverdragen waarbij Belarus partij is,
  - gezien de toekenning van de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken van het Europees Parlement 2020 aan de democratische oppositie in Belarus,
  - gezien artikel 132, leden 2 en 4, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat op 23 mei 2021 een in Polen geregistreerd vliegtuig op Ryanair-vlucht FR4978, een internationale passagiersvlucht tussen twee hoofdsteden van de EU (Athene en Vilnius), in het Belarussische luchtruim op last van Alexander Loekasjenko onder dwang is omgeleid en door een Belarussisch gevechtsvliegtuig naar de nationale luchthaven van Minsk is geëscorteerd onder het valse voorwendsel van een bommelding, waardoor de veiligheid van meer dan 170 passagiers en personeelsleden, onder wie vele burgers van de EU, in gevaar werd gebracht;
- B. overwegende dat de Belarussische autoriteiten geen explosieven hebben aangetroffen, maar twee passagiers hebben gearresteerd - Roman Protasevitsj, Belarussisch onderdaan, en zijn vriendin Sofia Sapega, Russisch onderdaan en student aan de European Humanities University in Vilnius;
- C. overwegende dat Roman Protasevitsj een Belarussische journalist, activist en voormalig hoofdredacteur van het invloedrijke Telegram-kanaal Nexta is, dat een sleutelrol speelde bij de informatie van de bevolking over de door de autoriteiten gepleegde schendingen en bij de mobilisatie van de protesten in Belarus na de vervalste presidentsverkiezingen van 9 augustus 2020, waardoor werd bijgedragen tot de onthulling van de systematische onderdrukking en ernstige schendingen van de mensenrechten door het regime; overwegende dat Roman Protasevitsj sinds 2019 in ballingschap in de EU woonde om aan valse strafrechtelijke aanklachten te ontkomen, en dat hij in de EU politiek asiel had gekregen;
- D. overwegende dat de wederrechtelijke vrijheidsberoving en onmenselijke behandeling van Roman Protasevitsj door het Belarussische regime, met inbegrip van afgedwongen bekentenissen in geënceneerde interviews op de Belarussische staatstelevisie, een grote bron van zorg voor de internationale gemeenschap zijn en onderstrepen hoe dringend gecoördineerde internationale actie is, te meer daar Belarus het enige Europese land is dat nog steeds de doodstraf toepast en derhalve geen lid van de Raad van Europa is; overwegende dat Roman Protasevitsj er niet uitzag als een persoon die uit vrije wil bekentenissen aflegt en dat afgedwongen bekentenissen uit hoofde van het Verdrag tegen foltering verboden zijn; overwegende dat de advocaten van Roman Protasevitsj hem nog steeds niet mogen zien en dat Alexander Loekasjenko heeft bedreigd onderzoekers van de door Rusland bezette Donbas-regio te laten komen om hem te ondervragen; overwegende dat Roman Protasevitsj op een watchlist van terroristen is gezet en derhalve de doodstraf riskeert;

- E. overwegende dat de onderschepping van een passagiersvliegtuig een ernstige schending van de internationale verdragen op het gebied van de luchtvaartveiligheid vormt, de internationale gevolgen van de aanhoudende onderdrukking in Belarus voor de veiligheid in Europa duidelijk maakt en onmiskenbaar aantoont dat het regime een bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid is geworden; overwegende dat de gedwongen landing van het vliegtuig een daad van door de staat gesteund terrorisme is en dat de arrestatie van een zogenaamde vijand van het Belarussische regime was bedoeld om een angstaanjagend signaal aan al zijn tegenstanders, met name die welke in het buitenland wonen, af te geven dat het regime vastbesloten is hen te achtervolgen en dat zij in het buitenland niet veilig zijn;
- F. overwegende dat een onderzoek door het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart loopt; overwegende dat naast Roman Protasevitsj en Sofia Sapega ook diverse niet geïdentificeerde personen in Minsk uit het vliegtuig zijn gestapt; overwegende dat de Russische Federatie enkele Belarussische activisten van de oppositie gevangen houdt die naar Moskou waren gevlucht, en dat zij het Belarussische regime, ook financieel, blijft steunen;
- G. overwegende dat de Belarussische autoriteiten hun onderdrukking van het vreedzame Belarussische volk hebben voortgezet waarbij vele burgers worden geïntimideerd, gearresteerd en veroordeeld voor het uiten van hun verzet tegen het regime of tegen de schendingen van de mensenrechten die in Belarus plaatsvinden; overwegende dat naar schatting meer dan 34 000 Belarussen op een of ander ogenblik zijn vastgehouden wegens protest tegen het regime, zowel voor als na de verkiezingen van 9 augustus 2020; overwegende dat in Belarus meer dan 470 politieke gevangenen zijn, onder wie 7 minderjarigen; overwegen dat ongeveer 3 000 politiek gemotiveerde strafzaken zijn geopend tegen demonstranten en er meer dan 4 600 meldingen zijn van foltering, geweld en mishandeling;
- H. overwegende dat de situatie van de mensenrechten in Belarus blijft verslechteren met stijgende aantallen politieke gevangenen; overwegende dat mensenrechtenverdedigers honderden gevallen van foltering en mishandeling hebben gedocumenteerd, terwijl meerdere personen vermist zijn of dood zijn teruggevonden; overwegende dat nog steeds sprake is van onmenselijke behandelingen, foltering en de opzettelijke weigering van medische zorg in Belarussische detentiecentra en gevangenissen waar enkele demonstranten, onder wie Vitold Asjurak, onder verdachte omstandigheden zijn gestorven, terwijl anderen, zoals de 17-jarige Dzmitry Stakhouski en Stsiapan Latypou, zo erg werden geïntimideerd en bedreigd dat zij zelfmoord probeerden te plegen;
- I. overwegende dat op 25 mei 2021 de activisten van de campagne Europees Belarus Yauhen Afnabel, Pavel Yukhnevich, Maksim Viniarski en Andrei Voinich, oppositieleider Pavel Seviarynets, blogger Dzmitry Kazlou en activiste Iryna Shchasnaya tot vier en zeven jaar gevangenis zijn veroordeeld op basis van verzonnen aanklachten van extremisme; overwegende dat op 2 juni 2021 politiek gevangene Dzmitry Furmanau, samen met Yauhen Raznichenka en Uladzimir Kniha, tot vier jaar gevangenis zijn veroordeeld in de zogenaamde “zaak Tsikhanouski”; overwegende dat de rechtbank op 3 juni 2021 een vijfde groep beklaagden, bestaande uit de politieke gevangenen Aliaksandr Khrapko, Radzivon Medusheuski, Ihar Vinakurau, Andrei Aniskevich, Alena Loika, Halina Chuhunova, Andrei Niamirski, Dzmitry Kurhanau, Katsiaryna Smirnova, Mikita Uvarau, Safiyya Nisht, Siarhei Ksenzjuk en Illia Palkhouski, in het “dansend protest”-proces heeft veroordeeld tot straffen van 18

maanden huisarrest tot één jaar gevangenis; overwegend dat politieke gevangene Siarhei Piarfiliyeu op 3 juni 2021 is veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf en zijn zoon Stanislau Piarfiliyeu tot twee jaar beperkte bewegingsvrijheid (huisarrest);

- J. overwegende dat de Belarussische autoriteiten hun gewelddadige optreden en intimidatie tegen onafhankelijke Belarussische journalisten voortzetten en doelbewust pogen objectieve verslaggeving te hinderen; overwegende dat honderden journalisten zijn gearresteerd, onder wie twee journalisten van Belsat die vervolgens werden veroordeeld; overwegende dat tientallen personen in hechtenis zijn genomen en geweld hebben ervaren, en dat diverse personen een boete kregen opgelegd; overwegende dat journalisten in voorlopige hechtenis zijn genomen en strafrechtelijk zijn vervolgd; overwegende dat er talrijke meldingen zijn van het intrekken door de autoriteiten van de accreditering van journalisten, ook van correspondenten van buitenlandse media van wie er een aantal zijn gearresteerd en uit Belarus zijn uitgewezen; overwegende dat de Belarussische autoriteiten op 18 mei 2021 een inval hebben gedaan in de kantoren van Tut.by, de grootste onafhankelijke Belarussische nieuwssite, vele van haar personeelsleden hebben gearresteerd en de website hebben geblokkeerd;
- K. overwegende dat mensenrechtenactivisten, politici van de oppositie, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, vakbondsvertegenwoordigers en andere activisten systematisch worden onderworpen aan intimidatie, pesterijen en beperkingen van hun fundamentele vrijheden; overwegende dat niets erop wijst dat de Belarussische autoriteiten een onderzoek instellen naar de duizenden meldingen van excessief politiegeweld die sinds medio augustus 2020 zijn gedaan of naar de dood van betogers; overwegende dat door de wijdverbreide straffeloosheid voor schendingen van de mensenrechten de hopeloze situatie van het Belarussische volk wordt bestendigd; overwegende dat het ontbreken van een rechtsstaat het recht van slachtoffers op een eerlijk proces belemmert;
- L. overwegende dat volgens de Belarussische Studentenvereniging, een onafhankelijke studentenunie, meer dan 460 studenten werden gedetineerd, van wie bijna een derde vrouwen zijn, en meer dan 150 studenten op willekeurige wijze van hun universiteiten zijn verwijderd, van wie velen uit angst voor hun veiligheid naar buurlanden zijn gevlucht;
- M. overwegende dat de Belarussische autoriteiten op 31 mei 2021 de toch al strikte reisvoorschriften verder hebben aangescherpt waardoor het voor Belarussische burgers bijna onmogelijk wordt het land te verlaten, ook voor degenen die over langdurige verblijfsvergunningen in het buitenland beschikken;
- N. overwegende dat de repressie van vertegenwoordigers van de Poolse minderheid in Belarus toeneemt, waaronder de arrestatie en veroordeling van de voorzitter van de Unie van Polen in Belarus, Andželika Borys, en de aanhouding van de journalist, blogger en lid van de Unie van Polen in Belarus, Andrzej Poczobut; overwegende dat het Poolse onderwijssysteem in Belarus onder toenemende druk van het regime staat; overwegende dat deze maatregelen gepaard zijn gegaan met anti-Poolse propaganda op de staatstelevisie; overwegende dat Loekasjenko in Belarus een nieuwe feestdag heeft ingevoerd, die op 17 september zal worden gevierd om de Sovjetinvasie van Polen in 1939 te herdenken;
- O. overwegende dat Belarus de commerciële exploitatie van de kerncentrale van Ostrovets

heeft gestart zonder zich te houden aan alle aanbevelingen in het verslag over de stresstest van de EU van 2018, en dat bijgevolg de centrale van Ostrovets onveilig is en ernstige nucleaire veiligheidsrisico's voor heel Europa met zich meebrengt;

- P. overwegende dat de Europese Unie tot dusverre sancties heeft opgelegd aan 88 Belarussische personen, onder wie Alexander Loekasjenko, en aan 7 entiteiten;
1. veroordeelt ten stelligste de omleiding en gedwongen landing van Ryanair-vlucht FR4978 in Minsk op 23 mei, en de detentie van journalist Roman Protasevitsj en van Sofia Sapega door de Belarussische autoriteiten; beschouwt deze verschrikkelijke daad als een schending van het internationaal recht die neerkomt op een daad van staatsterrorisme;
  2. dringt aan op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Roman Protasevitsj en Sofia Sapega, alsook van alle andere journalisten en politieke gevangenen die in Belarus worden vastgehouden;
  3. herinnert aan het besluit van de Raad om de bestaande beperkende maatregelen te versterken door alle soorten Belarussische luchtvaartmaatschappijen de toegang tot het luchtruim en de luchthavens van de EU te ontzeggen, en adviseert de Raad een plan op te stellen om pogingen van Belarussen om het land te verlaten te vergemakkelijken; verzoekt de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie en het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart onderzoek te doen naar en passende maatregelen te nemen met betrekking tot dit onaanvaardbare incident, dat de internationale normen en standaarden tarta; benadrukt dat dit ernstige incident het vertrouwen aanzienlijk heeft geschonden en dat elke staat verantwoordelijk moet handelen bij het nakomen van zijn verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Chicago, zodat luchtvaartuigen veilig kunnen opereren; dringt er bij Ryanair op aan samen te werken en alle relevante informatie over dit incident te delen met de autoriteiten;
  4. dringt aan op een grondige beoordeling van de gevolgen van ontvoeringen uit een onderschept burgervliegtuig, niet alleen voor het internationale luchtvervoer en de luchtvaartveiligheid, maar ook voor de algemene veiligheid in Europa en de veiligheid van Belarussische en andere burgers die in EU-lidstaten in ballingschap leven of om onderdak of asiel verzoeken;
  5. benadrukt dat in een dergelijk onderzoek de mogelijke rol van Rusland bij de terroristische daden van het Belarussische regime moet worden onderzocht; onderstreept dat indien dit wordt geacht het geval te zijn, elke Russische onderdaan die direct of indirect bij de operatie betrokken was, moet worden bestraft op grond van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU-Magnitski-wet); acht het belangrijk dat de EU bijdraagt aan het onderzoek, onder meer door EU-organen, zoals Europol, Eurojust of het Europees Openbaar Ministerie, te betrekken bij de werkzaamheden van gemeenschappelijke onderzoeksteams en -operaties;
  6. herhaalt dat het de verkiezing van Alexander Loekasjenko tot president van Belarus niet erkent; is van mening dat het huidige regime in Belarus onwettig, illegaal en crimineel is; blijft de bevolking van Belarus ondersteunen bij haar legitieme eisen en aspiraties voor vrije en eerlijke verkiezingen, fundamentele vrijheden en mensenrechten, democratische vertegenwoordiging, politieke participatie en waardigheid; veroordeelt het harde optreden tegen de duizenden Belarussen die vreedzaam hebben geprotesteerd

ter verdediging van hun recht op vrijheid, democratie en waardigheid;

7. veroordeelt ten stelligste het geweld en de repressie door de autoriteiten in Belarus, en met name de onwettige opsluiting, de foltering en de mishandeling in gevangenissen en de strafrechtelijke vervolging van vreedzame burgers, eist dat daar onmiddellijk een einde aan wordt gemaakt en betuigt zijn steun aan en solidariteit met de Belarussische samenleving; veroordeelt dat het regime burgers systematisch onderdrukt door middel van geweld, intimidatie en andere vormen van dwang, waardoor sinds de gestolen verkiezingen van augustus 2020 meer dan 14 000 Belarussen zich gedwongen zagen het land te ontvluchten; herhaalt dat deze aanhoudende repressiecampagne en de gedwongen ontheemding van burgers ernstige mensenrechtenschendingen vormen; betreurt dat Belarus momenteel het enige land in Europa is waar de doodstraf nog steeds wordt toegepast, en dringt aan op de onmiddellijke en permanente afschaffing ervan; veroordeelt de recente maatregelen van de Belarussische autoriteiten, waardoor de meeste Belarussische burgers, waaronder vele buitenlanders met een verblijfsvergunning, het land niet mogen verlaten;
8. veroordeelt de strenge en onrechtvaardige vonnissen die onlangs zijn uitgesproken tegen talrijke politieke gevangenen en gedetineerden, waaronder oppositieleider Pavel Seviarynets, en de rechtszaken tegen democratische Belarussische oppositieleiden zoals Viktor Babariko, Mikola Statkevitsj en Sergej Tichanovski; betreurt de veroordeling van Pavel Seviarynets, Yauhen Afnahel, Andrej Voynitsj, Pavel Juknevitsj, Dzmitry Kazlou, Maxim Viniarski en Irina Sjasnaja in een gesloten proces in de stad Mahiliou;
9. wijst nogmaals op het belang van de onafhankelijke Belarussische media en journalisten en de belangrijke rol die zij spelen in de Belarussische samenleving; veroordeelt de onderdrukking van de media en de toegang tot het internet, alsook de mishandeling, arrestatie en intimidatie van journalisten en bloggers; onderstreept het recht van de Belarussische bevolking op ongehinderde toegang tot informatie;
10. veroordeelt de repressie en vijandige acties van de autoriteiten tegen vertegenwoordigers van de Poolse minderheid en tegen het Poolse schoolsysteem in Belarus; roept in dat verband op tot de onvoorwaardelijke vrijlating van Andželika Borys, Andrzej Poczobut en andere politieke gevangenen;
11. verzoekt de Europese Dienst voor extern optreden (EDED), de Commissie en de nationale diplomatieke vertegenwoordigingen van de lidstaten in Belarus de situatie van en rechtszaken tegen individuele politieke gevangenen in Belarus, waaronder die van Roman Protasevitsj en Sofia Sapega, nauwlettend te volgen, hen te ondersteunen en zich in te spannen om hen vrij te krijgen; dringt er in dit verband bij het regime van Loekasjenko op aan onmiddellijk een einde te maken aan alle acties om de leden van nationale en Europese diplomatieke diensten te intimideren of lastig te vallen, in overeenstemming met de internationale verplichtingen van Belarus uit hoofde van de Verdragen van Wenen inzake diplomatiek verkeer en consulaire betrekkingen;
12. onderstreept dat het dringend noodzakelijk is contacten en samenwerking te onderhouden en uit te breiden met vertegenwoordigers van de Belarussische democratische krachten in Minsk en in ballingschap, en met name met Svetlana Tichanovskaja en leden van de coördinatieraad en de schaduwregering; sluit zich derhalve aan bij de oproepen om hun vertegenwoordigers uit te nodigen ter gelegenheid van de G7-top op 11-13 juni 2021 en de top van het Oostelijk Partnerschap in 2021, en

beveelt aan hen te blijven uitnodigen voor bilaterale topbijeenkomsten op regeeringsniveau, alsook voor parlementaire zittingen en interparlementaire bijeenkomsten, en in alle nationale parlementen van de EU-lidstaten groepen op te richten die zich met Belarus bezighouden;

13. verzoekt de Raad de lijsten van personen en entiteiten waarop EU-sancties van toepassing zijn, zo spoedig mogelijk uit te breiden door personen en entiteiten op te nemen die betrokken waren bij de onderschepping en gedwongen landing van vlucht FR4978 van Ryanair en de detentie van Roman Protasevitsj en Sofia Sapega; wijst erop dat journalist Roman Protasevitsj de doodstraf riskeert;
14. dringt er bij de Raad op aan zo snel mogelijk op te schieten met het vierde pakket sancties tegen personen en entiteiten die deelgenomen hebben aan of betrokken waren bij de verkiezingsfraude, repressie, foltering of mishandeling en mensenrechtenschendingen in Belarus, waaronder de vervolging van onafhankelijke journalisten en bloggers, en werk te maken van een volgend pakket; dringt aan op de bestraffing van een aanzienlijk groter aantal Belarussische functionarissen, zoals aanklagers, rechters en rechtshandhavers die een rol spelen bij de onderdrukking en onrechtmatige veroordeling van critici van het regime, alsook politieagenten, gevangenispersoneel, parlaments- en regeeringsleden en de agenten die voor het regime werken op het gebied van propaganda, media, desinformatie en haatzaaiende uitlatingen, alsmede personen en entiteiten die Loekasjenko en zijn regime steunen, zoals Marat Markov, die Roman Protasevitsj op 2 juni heeft geïnterviewd op het staatskanaal ONT, en van degenen die deelnamen aan het incident van 23 mei, zoals leden van de inlichtingendiensten en luchtvaartautoriteiten; stipt in dit verband aan dat ten volle gebruik moet worden gemaakt van de opties voor beperkende maatregelen in het kader van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU-Magnitski-wet);
15. verzoekt de Commissie en de lidstaten financiële steun aan het Belarussische regime strikt te weigeren en Belarussische banken derhalve nieuwe kredietlijnen te ontzeggen en investeringen in infrastructuurprojecten of economische ondernemingen in Belarus stop te zetten; verzoekt de Commissie maatregelen te nemen om te voorkomen dat Europese financiële instellingen obligaties of andere financiële instrumenten verwerven die zijn uitgegeven door de Belarussische regering en aanverwante overheidsinstellingen; is ingenomen met het feit dat de Europese Investeringsbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling de financiering van projecten in de Belarussische overheidssector hebben opgeschort, en dringt erop aan om na te gaan hoe de ongebruikte middelen kunnen worden bestemd voor het maatschappelijk middenveld en het deel van de particuliere sector dat niet in verbinding staat met het regime; verzoekt het Internationaal Monetair Fonds en de EU-lidstaten in geen geval rechtstreekse begrotingssteun aan het regime te verlenen en geen gebruik te maken van het voor 2021 aangekondigde proces van bijzondere trekkingsrechten;
16. herinnert alle EU-bedrijven die actief zijn in Belarus, aan zijn eerdere oproep om bijzondere zorgvuldigheid aan de dag te leggen en hun verantwoordelijkheid voor de eerbiediging van de mensenrechten op te nemen, overeenkomstig de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten; verzoekt hen bovendien af te zien van nieuwe investeringen en ook publiekelijk te protesteren tegen de aanhoudende repressie in het land vanwege de Belarussische autoriteiten;

17. verzoekt de Raad snel economische sancties vast te stellen en ten uitvoer te leggen, die substantieel moeten zijn en zo veel mogelijk een onmiddellijk effect moeten hebben op het Belarussische regime, zijn aanhangers en de economische actoren die het regime steunen; dringt erop aan dat deze economische sancties gericht zijn op overheidsbedrijven en particuliere ondernemingen die onder controle van het regime staan, nauw verweven zijn met de zakelijke belangen van het regime of bekend staan om het ontslaan van werknemers die aan stakingen of protesten hebben deelgenomen; dringt erop aan dat sectorale sancties met name gericht zijn tegen producenten van ruwe olie en olieproducten, delvers van kaliumcarbonaat, de staalindustrie en de houtverwerkende industrie; dringt er voorts op aan de samenwerking met en financiering van Belarussische staatsbanken te beëindigen, de kredietlijnen van internationale banken voor dochterbanken in Belarus te beperken, en te overwegen om Belarus tijdelijk te schorsen van het SWIFT-systeem; vraagt dat in de EU geregistreerde bedrijven, met name Siemens AG, niet langer samenwerken met de Belarussische autoriteiten door technologie en knowhow te delen; verzoekt de lidstaten en de EU-instellingen hun inspanningen op te voeren om de aanzienlijke sigarettensmokkel vanuit Belarus naar de EU aan te pakken omdat het Loekasjenko-regime daar inkomsten uit put; pleit voor een gecoördineerde solidariteitsactie van de EU ter compensatie van de economische problemen van de lidstaten die het zwaarst getroffen worden door de economische sancties tegen Belarus;
18. is ingenomen met het besluit van de Europese Radio Unie (ERU) om het ERU-lidmaatschap van de Belarussische omroep BTRC op te schorten; dringt aan op de schorsing van Belarus uit internationale sportorganisaties en bij internationale sportevenementen, waaronder Europese en wereldkampioenschappen en de Olympische Spelen in Tokio; dringt er bij de Unie van Europese voetbalbonden (UEFA) op aan de Belarussische staatstelevisie TVR de uitzendrechten voor het EURO 2020-voetbaltoernooi te ontnemen en deze kosteloos toe te wijzen aan de onafhankelijke zender Belsat TV;
19. verzoekt de lidstaten hun samenwerking op het gebied van inlichtingenkwesaties met betrekking tot de crisis in Belarus te verbeteren en bekende en vermoedelijke Belarussische inlichtingenfunctionarissen die in de hele Unie actief zijn, uit te zetten; spoort zijn Voorzitter aan de toegang tot het Europees Parlement voor het personeel van de ambassade van Belarus in Brussel te beperken, met inbegrip van fysieke toegang en toegang op afstand tot vergaderingen die door het Europees Parlement worden georganiseerd, en de communicatie van het Parlement met de ambassade van Belarus te herzien;
20. maakt zich grote zorgen over de betrokkenheid van Rusland bij het regime van Loekasjenko, met inbegrip van de verleende financiële steun en de nauwe samenwerking tussen beider inlichtingendiensten;
21. wijst erop dat de internationale gemeenschap in actie moet komen en deze kwestie onder meer in VN- en NAVO-verband moet bespreken; dringt er bij de EU op aan te zorgen voor nauwe coördinatie tussen haar maatregelen en die van de Verenigde Staten, de G7-partners en andere gelijkgestemde landen, en te streven naar verregaande overeenstemming over de te nemen maatregelen met de partners van de EU, met name de Europese buurlanden zoals Oekraïne, om met de sancties een zo groot mogelijk effect te bereiken; herinnert aan het besluit van de Oekraïense regering om zich bij de strafmaatregelen van de EU-lidstaten tegen Belarussische luchtvaartmaatschappijen aan

te sluiten en dringt er bij de Commissie en de Raad op aan te besluiten tot het opleggen van sancties aan Belavia en de passagiers van die luchtvaartmaatschappij die naar de door Rusland bezette Krim vliegen; kijkt uit naar de komende topontmoetingen tussen de EU en de VS en tussen de VS en Rusland en verwacht dat deze topontmoetingen belangrijke kansen bieden voor onderlinge coördinatie van de standpunten van de EU en haar partners;

22. wijst erop dat de EU wetteloze staten het beste kan aanpakken via haar sanctiemechanismen, maar daarnaast, in aanvulling op de strafmaatregelen tegen Belarussische staatsbedrijven, ook steun zou moeten verlenen aan het Belarussische maatschappelijk middenveld om op die manier gebruik te kunnen maken van de bestaande interne druk in Belarus;
23. verzoekt de Commissie en de HV/VV om samen met internationale partners een internationale conferentie op hoog niveau over de toekomst van een democratisch Belarus te organiseren, met als thema's het oplossen van de crisis in Belarus, en het onderzoek naar en de vervolging van misdaden begaan door de Belarussische autoriteiten tegen de bevolking van Belarus en de democratische transformatie van Belarus; verwacht dat een dergelijke conferentie, geleid door de EU en met deelname van internationale financiële instellingen, de G7-landen, de EU-lidstaten en -instellingen en andere landen die bereid zijn een financieel pakket van meerdere miljarden euro's toe te zeggen, kan bijdragen aan de ondersteuning van toekomstige hervormingsinspanningen en de herstructurering van de economie, en een duidelijk signaal van steun aan de Belarussische bevolking zal afgeven;
24. herinnert aan zijn eerdere initiatief inzake een missie op hoog niveau, waaraan zou moeten worden deelgenomen door voormalige hoge Europese ambtenaren, en die ten doel zou moeten hebben alle mogelijke manieren te verkennen om het geweld een halt toe te roepen en ervoor te zorgen dat alle politieke gevangenen worden vrijgelaten, en waarmee een bijdrage geleverd zou kunnen worden aan het scheppen van een gunstig klimaat voor een inclusieve binnenlandse politieke dialoog in Belarus;
25. dringt er bij de Commissie, de EDEO en de lidstaten op aan de rechtstreekse steun aan en betrokkenheid bij de Belarussische oppositie, het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenverdedigers en onafhankelijke media in Belarus en daarbuiten te vergroten, onder meer via capaciteitsopbouw en financiële steun, en het Europees Fonds voor Democratie meer steun te bieden bij zijn activiteiten ter plaatse; dringt er in dit verband bij de EU en andere internationale organisaties op aan mediakanalen en onafhankelijke journalisten financiële en technische steun te verlenen, zodat zij in staat zijn hun taken uit te voeren en de samenleving te informeren over de huidige ontwikkelingen in Belarus; herhaalt in dit verband zijn pleidooi voor meer steunverlening aan de TV-zender Belsat;
26. verbindt zich ertoe bij te dragen tot het vergroten van de capaciteit van de democratische krachten, het versterken van de rol van het maatschappelijk middenveld, het ondersteunen van de volwaardige politieke dialoog, leidend tot een vreedzame machtsoverdracht in Belarus, en het ondersteunen van jonge politieke leiders en mensenrechtenverdedigers, via de mechanismen ter ondersteuning van de democratie van het Parlement;
27. is ingenomen met de blauwdruk van de Commissie voor een omvattend plan voor

economische steun ter hoogte van 3 miljard EUR voor een democratisch Belarus; verzoekt de Commissie en de Raad dit plan verder te ontwikkelen en te bevorderen, en de duidelijke boodschap naar buiten te brengen dat de EU bereid is om, zodra Belarus stappen zet ter versterking van de democratie, concrete bijstand te verlenen om het land verder op weg te helpen in de richting van hervormingen en modernisering; merkt op dat de EU een omvattende reeks maatregelen moet voorstellen om de democratische krachten in Belarus voor te bereiden op de tenuitvoerlegging van dit pakket;

28. dringt er bij de EU op aan overleg te plegen met de Verenigde Staten, de G7-partners en andere gelijkgestemde landen om de samenwerking met de publieke sector van Loekasjenko stop te zetten en de samenwerking met Belarussische maatschappelijke organisaties en Belarussische particuliere ondernemingen die niet tot het regime behoren te heroriënteren;
29. spreekt zijn afschuw uit over het onaanvaardbare dreigement van Alexander Loekasjenko dat de Belarussische autoriteiten illegale migranten en drugshandel niet meer zullen tegenhouden en uit zijn bezorgdheid over de toename van irreguliere migratie vanuit Belarus naar de EU en over de rol van de Belarussische autoriteiten in dit verband; verzoekt de lidstaten en instellingen van de EU om de ontwikkelingen op dit gebied te volgen en passende maatregelen te nemen;
30. spreekt zijn afschuw uit over het feit dat de Belarussische leiders rechtshandavingsinstanties misbruiken voor politieke doeleinden; verzoekt Interpol alle reeds liggende en toekomstige verzoeken per direct en grondig onder de loep te nemen, en alles in het werk te stellen om te voorkomen dat Belarus Interpol misbruikt voor politieke doeleinden;
31. benadrukt dat er een omvattend onderzoek moet worden uitgevoerd naar de misdaden die door het regime van Loekasjenko tegen de bevolking van Belarus zijn gepleegd, en dat dit onderzoek zou moeten uitmonden in de oprichting van een internationaal tribunaal belast met de vervolging van deze misdaden; dringt erop aan dat de internationale gemeenschap, als de Belarussische autoriteiten niet bereid zijn om de rechtsstaat te eerbiedigen en verantwoording af te leggen, in actie moet komen en moet helpen om bewijzen van misdrijven veilig te stellen en ervoor te zorgen dat er strafrechtelijk onderzoek wordt gedaan en dat diegenen die verantwoordelijk zijn voor deze misdrijven, welke schakel zij ook vormen in de bevelsstructuur, worden vervolgd; is ingenomen met het initiatief van diverse EU-lidstaten om Belarussische daders van repressie te vervolgen op basis van het beginsel van universele rechtsmacht, en spoort alle andere lidstaten aan om dit voorbeeld te volgen; pleit ervoor dat alle internationale initiatieven die erop gericht zijn de straffeloosheid in Belarus aan te pakken, zoals het Internationaal Platform tegen straffeloosheid en de justitiehuis in Vilnius actief gesteund worden;
32. dringt er bij de HV/VV, de Commissie, de Raad en de EU-lidstaten op aan de situatie in Belarus binnen alle relevante Europese en internationale organisaties zoals de OVSE, de Raad van Europa, de VN-Mensenrechtenraad en andere gespecialiseerde organen van de VN, onder de aandacht te blijven brengen, om ervoor te zorgen dat er, ondanks de tegenwerking van Rusland en andere landen, op internationaal niveau op korte termijn actie wordt ondernomen met betrekking tot Belarus;
33. moedigt de lidstaten aan de procedures voor het verkrijgen van een visum of een

verblijfsvergunning voor personen die Belarus om politieke redenen ontvluchten en personen die medische behandeling nodig hebben vanwege het geweld dat tegen hen is gepleegd, te vergemakkelijken en te versnellen, en dergelijke personen en hun gezinsleden alle nodige bijstand te verlenen; verzoekt de lidstaten uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de rapporteur van het Moskou-Mechanisme van de OVSE inzake het verlenen van asiel in gevallen van vervolging die onder het Verdrag van Genève vallen, en de procedure voor de afgifte van noodvisa en de verstrekking van tijdelijke opvang in EU-landen verder te vereenvoudigen; verzoekt de lidstaten en de Commissie beurzen toe te kennen aan Belarussische studenten en academici die de toegang tot hun universiteit is ontzegd of die gevangen zijn gezet wegens hun prodemocratische houding; verzoekt de lidstaten financiële steun te verlenen aan instellingen die studenten en academici in ballingschap opvangen, waaronder de Europese Universiteit voor geesteswetenschappen in Vilnius, en die plaats bieden aan een nieuwe generatie Belarussen die het corrupte en onwettige systeem van het land aanvechten;

34. verzoekt de Commissie, de lidstaten en de EDEO samen te werken met internationale partners, zoals het Moskou-Mechanisme van de OVSE en de VN-Mensenrechtenraad, alsook met mensenrechtenactivisten en maatschappelijke organisaties in het land zelf, om te waarborgen dat mensenrechtenschendingen worden gedocumenteerd en gemeld, dat de daders ter verantwoording worden geroepen en dat er gerechtigheid komt voor de slachtoffers; is ingenomen met de oprichting van het International Accountability Platform voor Belarus en dringt er bij de EU-instellingen en de lidstaten op aan de werking ervan te ondersteunen; zegt toe de goede werking van het platform van het Europees Parlement ter bestrijding van straffeloosheid in Belarus te waarborgen en te zorgen voor de coördinatie van een internationale respons op de ontwikkelingen in Belarus op de korte termijn;
35. herhaalt dat alle lidstaten een eensgezind standpunt moeten innemen als reactie op het door het regime van Alexander Loekasjenko georkestreerde en door het Kremlin gesteunde staatsterrorisme; wijst erop dat het zeer belangrijk is dat de EU desinformatie over de situatie in Belarus binnen de EU bestrijdt, en dat zij in dit kader ook andere vormen van hybride dreigingen afkomstig van derden aanpakt; spreekt zijn solidariteit met Letland uit na de ongerechtvaardigde uitzetting van Letse diplomaten door Belarus; veroordeelt de opening van een strafrechtelijk onderzoek door de Belarussische procureur-generaal tegen de minister van Buitenlandse Zaken van Letland en tegen de burgemeester van de hoofdstad Riga; veroordeelt alle pogingen van de Belarussische autoriteiten om druk uit te oefenen op EU-lidstaten, waaronder het verzoek van het Belarussische openbaar ministerie om de voormalige president van Litouwen, Valdas Adamkus, te mogen ondervragen vanwege zijn vermeende banden met een onder de SS vallende politie-eenheid die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Belarus strafexpedities heeft uitgevoerd;
36. herhaalt zijn bezorgdheid over de commerciële exploitatie van de kerncentrale in Ostrovets op slechts 45 km van Vilnius en wijst op de risico's die deze kerncentrale met zich meebrengt voor de EU-lidstaten; benadrukt dat het belangrijk is de nucleaire veiligheidsrisico's van de kerncentrale van Ostrovets aan te pakken; betreurt dat Belarus niet volledig transparant is als het gaat om de nucleaire veiligheid van de kerncentrale van Ostrovets en niet van plan is om volledig uitvoering te geven aan de aanbevelingen die in het kader van de collegiale toetsing door de Groep Europese regelgevers op het gebied van nucleaire veiligheid (Ensreg) met betrekking tot de kerncentrale zijn gedaan,

en dringt aan op de invoering van doeltreffende waarborgen tegen de directe of indirecte verkoop van in de kerncentrale van Ostrovets geproduceerde Belarussische elektriciteit aan EU-markten;

37. benadrukt dat de huidige situatie een test is voor de geloofwaardigheid van de Europese Unie en de doeltreffendheid van onze buitenlandse beleidsvorming; herinnert eraan dat de situatie in Belarus, dat een buurland is en lid is van het Oostelijk Partnerschap, rechtstreekse gevolgen heeft voor de EU, en dat de EU blijk moet geven van voldoende vastberadenheid om op lange termijn tastbare steun te bieden aan democratische krachten die streven naar vrijheid en democratie in Belarus; roept de EU op niet te aarzelen, maar snel en proactief op te treden;
38. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de Raad van Europa, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie en de autoriteiten van de Republiek Belarus.